

Kiuruveden kaupunki
HYVINVOINTIRAPORTTI
2016

OSA I VÄESTÖN HYVINVOINNIN TILA VUONNA 2016

Uusimmatkin hyvinvointikertomus.fi –työkalun indikaattorit ovat vuodelta 2015, ja niitäkin on käytettävissä vain muutamia. Koska tilastotietoa vuodelta 2016 on äärimmäisen vähän käytettävissä, on vuosiraportin laatimisessa jouduttu tukeutumaan pitkälti Kiuruveden kaupungin vuoden 2016 osavuosikatsaukseen (1.1. – 31.7.2016).

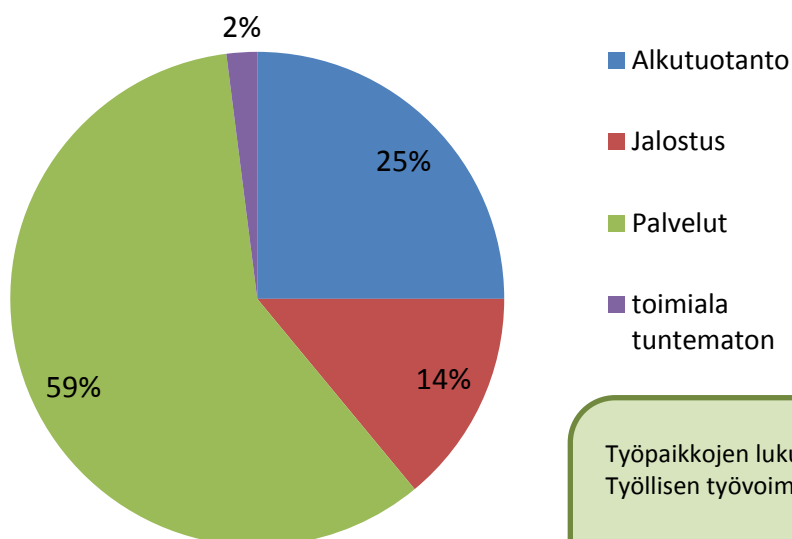
1. HYVINVOINTI RYHMITTÄIN

TALOUS JA ELINVOIMA

Verotulojen toteutumisprosentti oli 64,2 % ja valtionosuuksien toteutumisprosentti puolestaan 58,6 %. Verotuloja oli kertynyt kohtuullisen hyvin, mutta Kuntaliiton veroennustekehikon mukaan vuonna 2015 Kiuruvedelle maksettiin liikaa veroja noin 2,1 miljoonaa euroa, jotka peritään takaisin maksuunpanotilityksessä marraskuussa. Vuoden 2015 toimintakertomuksessa on nostettu esille, että konsernin lainakanta on selvästi maan keskiarvoa suurempi eikä lainakanta saa enää ainakaan kasvaa.

Maatalouden ongelmat Venäjän vientirajoitusten ja ongelmat tukipolitiikassa sekä teollisuuden alojen suhteellisen hidas kasvu ja kehitys heijastuvat asukkaiden jokapäiväiseen elämään ja myös kaupungin taloudelliseen tasapainoon.

ELINKEINORAKENNE 2014

Työpaikkojen lukumäärä	2 724 kpl
Työllisen työvoiman määrä	3 032
Työllisyysaste	62,0 %
Työttömien osuus työvoimasta	16,6 %
Eläkeläisten osuus väestöstä	34,8 %

VÄESTÖ

Tilanne 31.12.2015: Kiuruveden väkiluku oli 8 600 asukasta. Heinäkuussa 2016 asukasluku oli 8 528, eli väkiluku pieneni 72 hengellä. Syntyneitä tammi-heinäkuussa oli 40 ja kuolleita 77 ja kuntien välinen nettomuutto -37.

Ikäjakauma 31.12.2015:

0-14-vuotiaat	1 295	15 %
15 – 64-vuotiaat	4 984	58 %
yli 65-vuotiaat	2 321	27 %

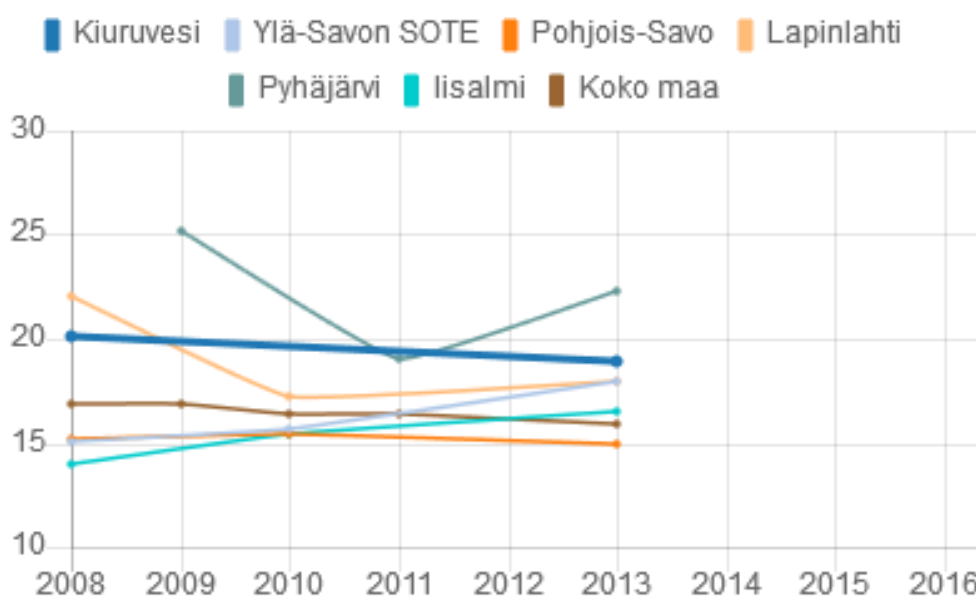
(Tilastokeskus, Kuntaliitto ja Pohjois-Savon liitto)

LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET

Lapsia, varhaisnuoria ja lapsiperheitä koskevat tilastot ovat järjestään vähintään kolme vuotta vanhoja. Tiedot ovat valitettavasti liian vanhoja käytettäväksi tässä raportissa. Aiempien vuosien tilastoista on kuitenkin syytä nostaa muutamia sellaisia seikkoja, joiden kehittymistä tulee seurata kun uudet tilastot julkaistaan.

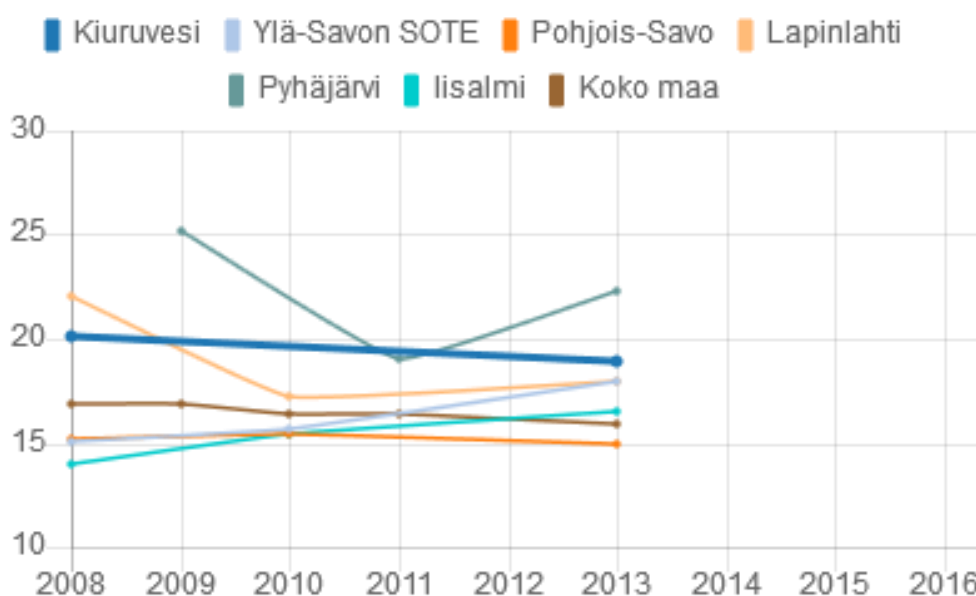
Vuonna 2013 8. ja 9.- luokan oppilaista 9,1 % koki, ettei heillä ole yhtään läheistä ystävää. Kiuruvedellä nuorten yksinäisyys on kasvanut, kun muissa vertailukunnissa ja koko maan tasolla ilman ystäviä olevien nuorten määrä on laskenut. Tilannetta kannattaa seurata, sillä vaikka yksinäisyyden syitä on lukemattomia, voi yksinäisyyden lisääntyminen kieliä myös syrjäytymisvaaran lisääntymisestä.

Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9....

Vaikka keskinkertaiseksi tai huonoksi terveydentilansa kokevien määrä on suhteessa pienentynyt, on tilastoa syytä seurata sen yleisen informaatioarvon takia.

Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9....

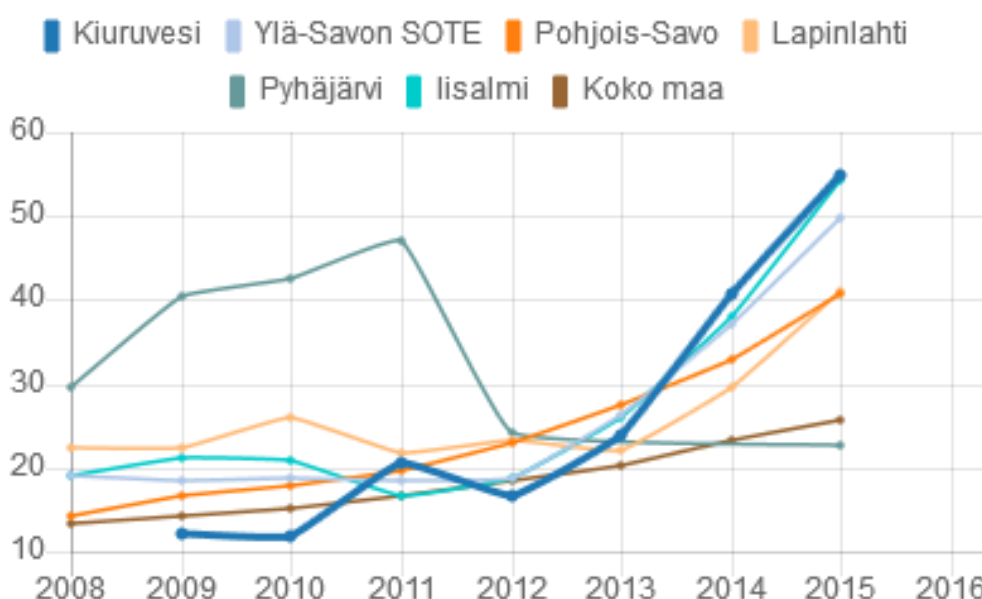

NUORET JA NUORET AIKUISET

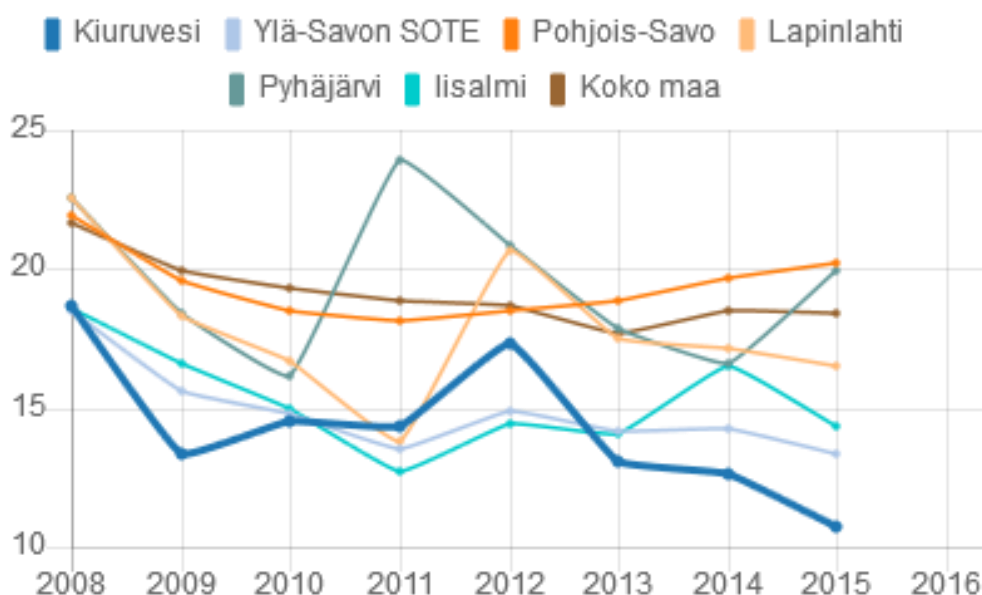
Kuntoutusrahaa saavien 16-19-vuotiaiden määrä on noussut koko 2010-luvun, mutta vuonna 2014 tilastossa tapahtuu selkeä nousu: 2013 kuntoutusrahaa saavien osuus oli 23,9 / 1000 vastaavanikäistä, kun vuonna 2014 luku oli jo 40,6 / 1000 vastaavanikäistä. Määrät ovat vuoden 2014 jälkeen olleet korkeita koko Pohjois-Savon alueella, lähes kaksinkertaiset koko maan määriin verrattuna. Mielenterveyden häiriöiden vuoksi sairaalahoitoa saaneiden 18-24-vuotiaiden määrä on ollut jo pitkään huomattavasti koko maan tasoa korkeampi, mutta määrä on kasvanut entisestään vuosien 2013-2015 aikana.

Ilmiö ei kuitenkaan ole aivan outo muuallakaan maassa. Helsingin Sanomien 3.1.2015 julkaistussa artikkelissa *"Mielenterveysongelmat ajavat nuoria eläkkeelle ennätysmäärin"* kerrotaan, että vuonna 2013 nuoria (alle 35-vuotiaita) joutui eläkkeelle mielenterveyssyiden takia ennätysmäärä. Kolme yleisintä syytä ovat masennus, skitsofrenia ja kaksisuuntainen mielialahäiriö. Artikkelissa kerrotaan myös, että taustalla on useita vuosia, jopa vuosikymmeniä jatkunut oireilu.

Kuntoutusrahaa saavat 16 - 19-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

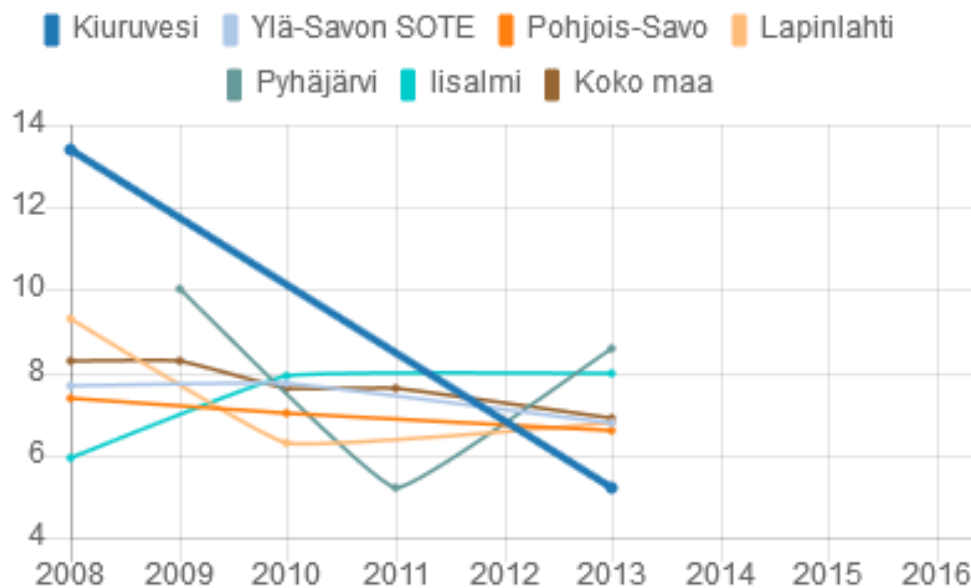
Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuot...

Yksi seurattava indikaattori on koulukiusattujen määrää kuvaava indikaattori. Sen mukaan vuosien 2008 ja 2013 välillä koulukiusattujen määrä on pienentynyt merkittävästi, mikä on todella hieno asia. Kyseisellä ajanjaksolla koulut sitoutuivat kiusaamisen vastaiseen KiVa-toimenpideohjelmaan, joten tulokset ovat vakuuttavia.

Aiemmin mainittuun Helsingin Sanomien artikkeliin viitaten, yksi nuorten mielenterveysongelmien taustalla olevista tekijöistä on koulukiusaaminen. Koulukiusaamisen rajat alkavat myös hämärtyä, sillä ”cyber bullying” eli verkkokiusaaminen yleistyy jatkuvasti. Siinä missä kiusaaminen rajoittui ennen kouluun ja koulumatkoihin, on kiusaaminen verkkoon siirryttäessä läsnä kaikkialla – myös kotona. Nuorten turvasatamat katoavat, eivätkä kiusatut välttämättä enää koe olevansa missään turvassa.

Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

TYÖIKÄISET

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
TYÖPAIKKOJEN MÄÄRÄ	2 929	2 864	2 862	2 765	2 724	-
TYÖPAIKKA-OMAVARAISUUS	91,6 %	89,5 %	89,5 %	90,6 %	89,8 %	-
TYÖTTÖMYYSASTE	12,7 %	11,6 %	11,6 %	13,5 %	14,0 %	15,2 %

Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneiden osuus on laskenut tasaisesti viime vuosina, samoin kuin työkyvyttömyyseläkeläisten osuus.

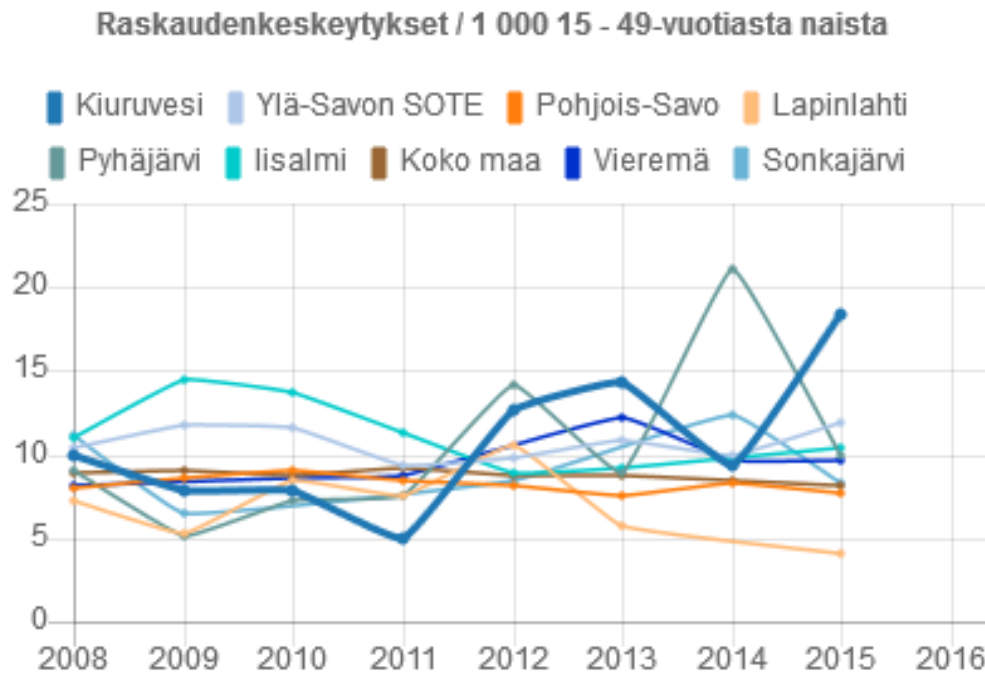
Työikäisten suurin rasite on korkea työttömyysaste. Vuoden 2016 tietoja ei vielä ole saatavilla, mutta vuoden 2012 työttömyysaste on tasaisesti noussut. Työttömyys vaikuttaa luonnollisesti asukkaiden taloudelliseen tilanteeseen, mutta etenkin pitkittyessään sillä on vääjäämättä vaikutusta myös sosiaaliseen hyvinvointiin.

Huolestuttavaa sen sijaan on raskaudenkeskeytysten määrän selkeä nousu.

Vuonna 2015 raskaudenkeskeytyksiä tehtiin koko maassa tuhatta naista kohti 8.2.

Vuonna 2015 tuhatta naista kohti raskaudenkeskeytyksiä tehtiin Kiuruvedellä 18.3, mikä on lähes

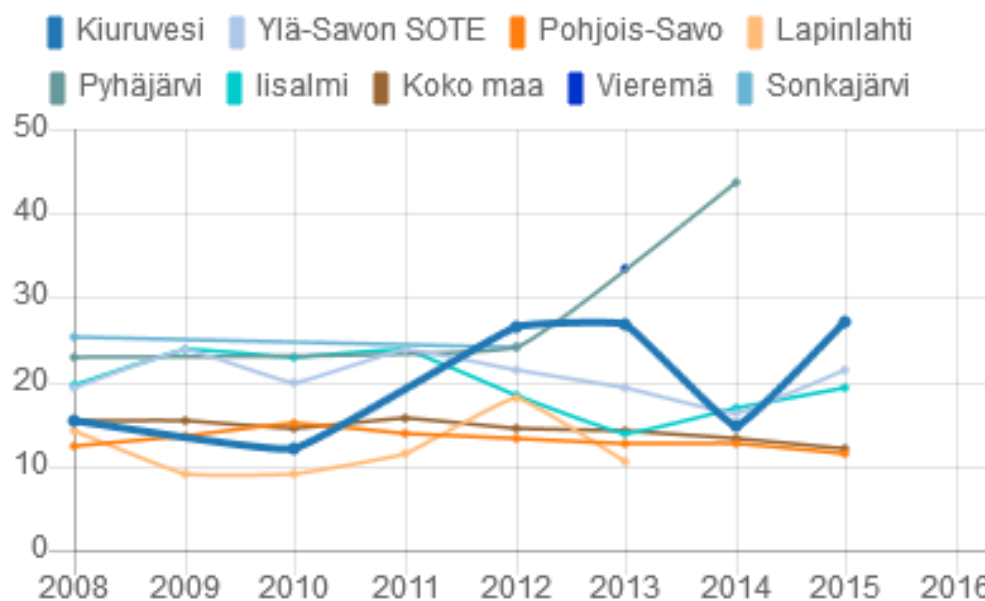
kaksinkertainen määrä edellisvuoteen verrattuna. Vertailun vuoksi, Vieremällä vastaava luku oli 9.7 ja Sonkajärvillä 8.3.

Alle 25-vuotiaille tehtävien raskaudenkeskeytysten määrää on syytä tarkastella vielä erikseen. Kun vuonna 2015 koko maan keskiarvo tuhatta naista kohti vuonna oli 12.1, Kiuruvedellä vastaava luku oli 27.

Vuonna 2013 Vieremällä tehtiin 33.3 raskaudenkeskeytystä tuhatta naista kohti, Sonkajärvellä vuonna 2012 raskaudenkeskeytyksiä oli 24.1 tuhatta naista kohti. Pyhäjärvellä raskaudenkeskeytyksiä oli vuonna 2014 peräti 43.7 tuhatta naista kohti.

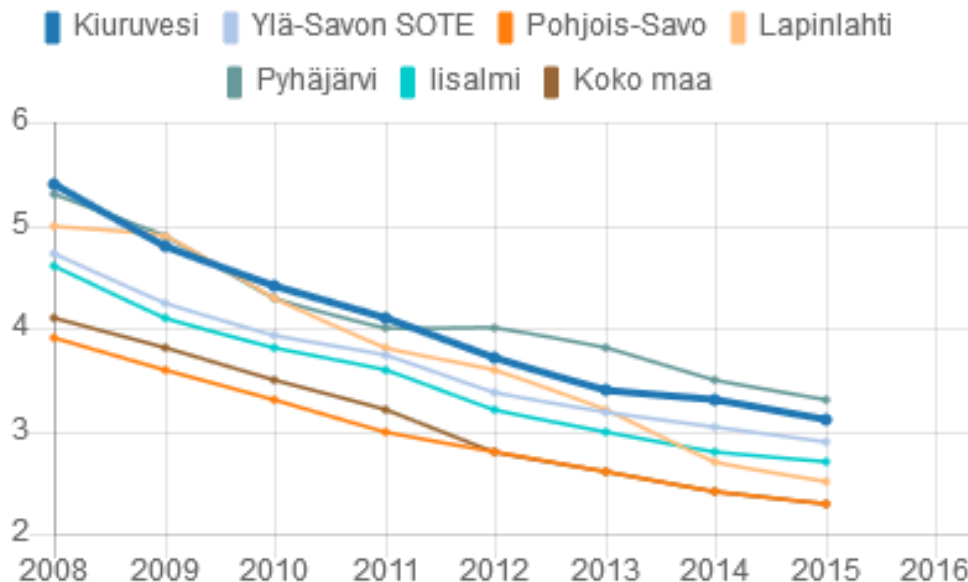
Raskaudenkeskeytykset alle 25-vuotiailla / 1 000 15 - 24-vuotiaast...

IKÄIHMISET

Täyttä kansaneläkettä saavien osuus väestöstä on laskenut, mikä viittaa eläkeikäisten pientuloisuuden laskuun. Suuntaus on sama koko maassa. Yksinkertaisimmillaan syynä voi olla se, että eläkkeelle jäävistä yhä useampi on ollut kokoaikaisessa palkkatyössä ja ansaitsee näin työeläkettä ylikansaneläkkeen tulorajan. Täyttä kansaneläkettä saavien osuus väestöstä on Kiuruvedellä ja koko SOTE-alueella kuitenkin edelleen korkeampi kuin muualla maassa keskimäärin.

Täyttä kansaneläkettä saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavanik...

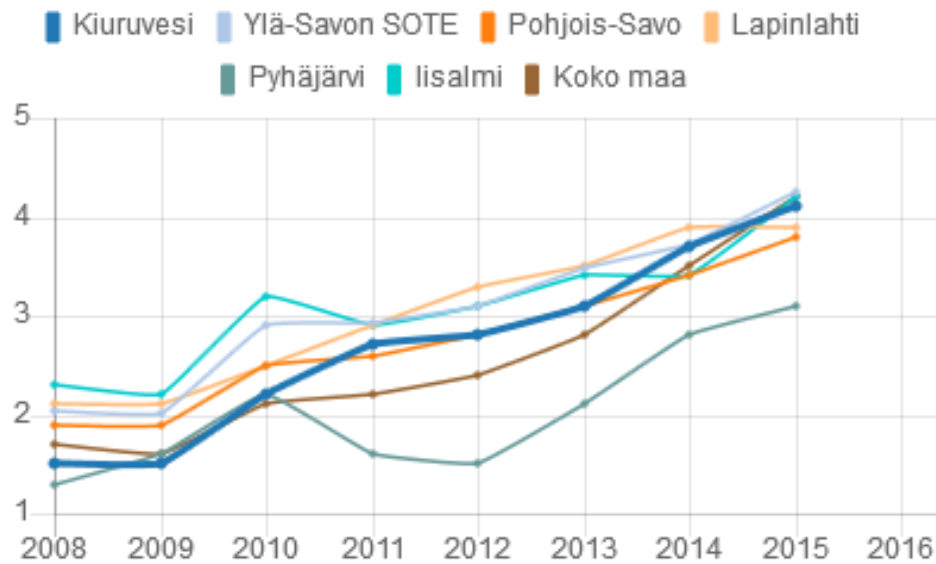
Kesällä 2016 koko SOTE-alueella järjestettiin kysely ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tueksi. Kiuruvedellä vastauksia saatiin kaikista kunnista eniten. Kiuruveden kulttuuri- ja liikuntapalvelut saivat kiitosta, minkä lisäksi paikkakunnalla sijaitseva terveyskeskus koettiin tärkeäksi ja hyväksi palveluksi. Moitteita sen sijaan saivat julkisen liikenteen, mukaan lukien paikallisliikenteen vähyys ja teiden kunnossapito etenkin talviaikaan. Kotipalvelussa näkyvä kiire ja alimitoitettu henkilöstö nousi useissa vastauksissa esille, samoin kuin vanhusten kokemana yksinäisyys.

KAIKKI IKÄRYHMÄT

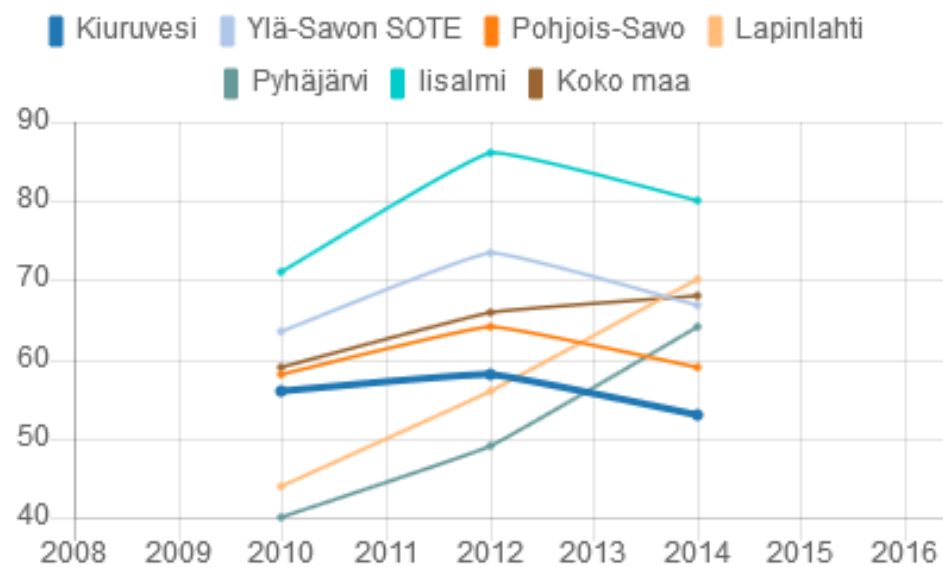
Pitkäaikaistyöttömien määrä vuosien 2013-2015 välillä on kasvanut koko maassa, kuten myös Kiuruvedellä. Samaan aikaa toimeentulotuen määrä asukasta kohti on kasvanut, mikä ainakin osittain selittyy työttömyyden lisääntymisellä. Samalla ajanjaksolla asuntokuntien määrä laskenut, mikä ei ole yllätys muuttotappiokunnassa.

Kiuruveden terveydenedistämisaktiivisuus on SOTE-alueeseen ja koko maahan verrattuna huomattavasti pienempi. Terveydenedistämisaktiivisuutta (TEA) mitataan Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen THL:n TEA-viisarilla (www.teaviisari.fi).

Pitkäaikaistyöttömät, % työvoimasta

Terveystiedon edistäminen (TEA) liikunnan edistämiseksi, pist...

2. KUNTASTRATEGIAN PAINOTUKSET JA LINJAUKSET

STRATEGIA-ALUEET

1. kuntatalous ja konserniohjaus
2. elinkeinopohja
3. väestö ja asuminen
4. kunnan omat palvelut ja henkilöstö
5. kunta-, seutu- ja maakuntayhteistyö sekä kansainvälinen yhteistyö

Kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin kannalta kuntastrategiaan on tehty seuraava yleinen kirjaus: "Edistämme väestön hyvinvointia; kehitämme sosiaali- ja terveydenhuollon lähipalveluja sekä tarjoamme laadukkaita ja monipuolisia opetus- ja vapaa-ajan palveluja." Strategiassa käsitellään terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä välillisesti useassa eri kohdassa. Strategiasta on huomioitava erityisesti seuraavat kantavat teemat kaupungin osalta:

1. Perusterveydenhuollon ja sosiaalitoimen lähipalveluiden turvaaminen.
Toimiva perusterveydenhuolto vähentää erikoissairaanhoidon kustannuksia ja edistää kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia;
2. Työllisyyden ja työllisyyttä tukevien toimenpiteiden tukeminen;
3. Lapsiperheiden, nuorten ja ikäihmisten hyvinvoinnin tukeminen ja syrjäytymisen ehkäisy;
4. Yhteistyön kehittäminen yhdistysten ja kolmannen sektorin kanssa;

The background of the page features a light green, semi-transparent map of Finland centered on a white background. This central element is framed by vertical borders on the left and right sides, which contain a dense pattern of green foliage and bright, out-of-focus light spots, creating a bokeh effect.

OSA II

HYVINVOINTI- SUUNNITELMA

VUODELLE 2017

3. HYVINVOINNIN EDISTÄMISTÄ TUKEVAT OHJELMAT JA SUUNNITELMAT

Arjen turvaa Kiuruvedellä -turvallisuusohjelma
Kiuruveden 65+ -ohjelma
Kulttuuriympäristöohjelma
Maapoliittinen ohjelma
Lapsipoliittinen ohjelma
Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma
Maahanmuuttajien kotouttamisohjelma 2011-2015
Toimintasuunnitelma koululaiset
Vammaispoliittinen ohjelma
Varhaiskasvatussuunnitelma
Viestintäohjeet
Ylä-Savon sote yhteistoiminta-alueen turvallisuussuunnitelma 2013-2016
Kiuruveden kaupungin yhdenvertaisuussuunnitelma
Kiuruveden kaupungin tasa-arvo-ohjelma

SOTE:

Kuntayhtymän strategia
Palvelujen järjestämissuunnitelma 2014-2017
Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri alueen kuntien Terveystieteiden ja terveydenhuollon järjestämissuunnitelma
Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma (HYVIS)
Lastensuojelusuunnitelma 2014-2016
Terveystieteiden toimintaohjelma
Kotouttamisohjelma
Ylä-Savon mielenterveys- ja päihdesuunnitelma 2016-2019
Turvallisuussuunnitelma

4. HYVINVOINTISUUNNITELMA 2017

PERUSTERVEYDENHUOLLON JA SOSIAALITOIMEN LÄHIPALVELUIDEN TURVAAMINEN TOIMINNALLISESTI JA TALOUDELLISESTI TEHOKKAALLA TAVALLA

TAVOITE PERUSTERVEYDENHUOLLON JA SOSIAALITOIMEN LÄHIPALVELUIDEN HYVÄ SAATAVUUS		
TOIMENPITEET JA VASTUUTAHO	RESURSSIT	ARVOMITTARIT
Palvelusopimusneuvottelut Ylä-Savon SOTEn kanssa vastuutaho: kaupunginhallitus ja –valtuusto Ylä-Savon SOTE	Määrärahavaraus	Palveluiden määrä, laatu ja saatavuus

TYÖLLISYYDEN JA TYÖLLISYYTTÄ EDISTÄVIEN TOIMENPITEIDEN TUKEMINEN

TAVOITE MAHDOLLISIMMAN MONEN PITKÄAIKAISTYÖTTÖMÄN TYÖLLISTÄMINEN		
TOIMENPITEET JA VASTUUTAHO	RESURSSIT	ARVOMITTARIT
Työllistämistoimenpiteiden piirissä oleville tarjotaan mahdollisuuksien mukaan mm. työ- ja työkokeilupaikkoja kaupunkiorganisaatiossa vastuutaho: kaupunginhallitus ja –valtuusto työllistämisen tulosalue	Määrärahavaraus	Kaupungin työllistämis- toimenpiteiden kautta mukava olleiden henkilöiden lukumäärä

SYRJÄYTYMISEN EHKÄISY

TAVOITE

LAPSIPERHEIDEN SYRJÄYTYMISEN EHKÄISY

TOIMENPITEET JA VASTUUTAHO

Tarpeen mukaisen hoitomuodon järjestäminen mahdollisimman nopeasti

vastuutaho:

sivistyslautakunta,
varhaiskasvatuksen tulosalue

RESURSSIT

Määrärahavaraus
varhaiskasvatuksen tulosalueelle

ARVOMITTARIT

Ensisijaisen toiveen mukaisen päivähoitopaikan saaneiden lukumäärä

Hoitopaikan järjestämiseen kulunut aika

TAVOITE

LASTEN JA NUORTEN SYRJÄYTYMISEN EHKÄISEMINEN

TOIMENPITEET JA VASTUUTAHO

Lasten, nuorten ja heidän perheidensä tarvitseman tuen tarjoaminen

vastuutaho:

sivistyslautakunta,
varhaiskasvatuksen, koulutoimen
ja vapaa-aikapalveluiden tulosalue

RESURSSIT

Määrärahavaraus
varhaiskasvatuksen, koulutoimen ja vapaa-aikapalveluiden tulosalueelle

ARVOMITTARIT

Opintonsa loppuun saattavien ja jatko-opiskelupaikan saavien nuorten määrä

Koulukiusaamisen väheneminen

Nuorisovaltuuston toiminta

TAVOITE

IKÄIHMIKSEN SYRJÄYTYMISEN EHKÄISEMINEN

TOIMENPITEET JA VASTUUTAHO

Ikääntyneiden toimintamahdollisuuksien parantaminen

vastuutaho:

kaupunginhallitus ja -valtuusto
yleishallinnon tulosalue

RESURSSIT

Määrärahavaraus vanhusneuvoston toimintaan

ARVOMITTARIT

Vanhusneuvoston kokoukset

Erityisuimakorttien ja seniorikorttien käyttö

Kotona asuvien yli 75-vuotiaiden määrä

LÄHTEET:

Kuntaliitto

www.kunnat.net

Tilastokeskus

www.tilastokeskus.fi

Pohjois-Savon liitto

www.pohjois-savo.fi

Kiuruveden kaupungin osavuosisikatsaus 2016

Hyväksytty valtuustossa 7.11.2016

Helsingin Sanomat 3.1.2016 (verkkoartikkeli):

"Mielenterveysongelmat ajavat nuoria eläkkeelle ennätysmäärin"

www.helsinginsanomat.fi

(luettu 22.11.2016)